УДК 616.314-002.4-036.4-036.22-07-08

Антоненко М. Ю., Сідельнікова Л. Ф., Дуднікова М. О.
Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця
M.Y. Antonenko, L.F. Sidelnikova, M.O. Dudnikova

Нові можливості підвищення ефективності гігієнічних заходів у комплексній профілактиці стоматологічних захворювань у осіб молодого віку

New Possibilities of Increase of Efficiency of Hygienical Measures in the Complex Prophylaxis of Stomatological Diseases at the Persons of Young Age

Резюме У роботі представлені результати клінічних досліджень з вивчення ефективності нової зубної пасти Лакалут Альпін («Dr. Theiss Naturwaren GmbH») у комплексній профілактиці стоматологічних захворювань у молоді. Виявлено виражені очищувальні, десенситайзерні та пародонтопротекторні властивості зубної пасти Лакалут Альпін.

Summary The results of clinical researches are in-process presented on the study of efficiency of new tooth paste of Lacalut alpin («Dr. Theiss Naturwaren GmbH») in the complex prophylaxis of stomatological diseases for young people. The expressed clearing is exposed, desensitiycer and parodontoprotector properties of tooth-paste of Lacalut alpin.

Ключові слова індивідуальна гігієна, зубна паста Лакалут Альпін, профілактика карієсу та гінгівіту

Key words individual hygiene, tooth paste of Lacalut alpin, prophylaxis of caries and gingivitis

Поширеність основних стоматологічних захворювань в осіб молодого віку в Україні досить висока і становить: 90-95 % карієсу, 80-85 % захворювань пародонту [1]. Виявлено також високу поширеність місцевих подразнювальних факторів: зубного нальоту, зубного каменю, галітозу, у більшості обстежених були наявні кілька цих чинників [2].

Висока поширеність захворювань зубів і пародонту, виявлена при обстеженні, особливо серед молоді, і встановлена нами залежність між станом гігієни порожнини рота та інтенсивністю патологічних процесів як в тканинах пародонту, так і у твердих тканинах зуба, дозволяє припустити, що застосування лише методів лікування цих захворювань не може зменшити і поширеність, і інтенсивність [3].

У вирішенні цієї проблеми важлива роль належить кваліфікованій комплексній профілактиці, коли своєчасно усунуті причини, умови виникнення та розвитку стоматологічних захворювань. На цьому етапі велике значення для пацієнтів має як професійна, так і індивідуальна гігієна порожнини рота. Адже якісний догляд за порожниною рота, правильний вибір засобів гігієни — запорука успіху при проведенні лікувально-профілактичних заходів [4].

Враховуючи важливість правильного вибору засобів індивідуальної гігієни порожнини рота, нашою метою було підвищення ефективності лікувально-профілактичних заходів у осіб молодого віку за допомогою введення в індивідуальну гігієнічну програму нової зубної пасти Лакалут Альпін виробництва «Dr. Theiss Naturwaren GmbH» (Німеччина).

Завдання дослідження:

1. Вивчити вплив зубної пасти Лакалут Альпін на стан гігієни порожнини рота і тверді тканини зуба.
2. Визначити ефективність застосування зубної пасти Лакалут Альпін при підвищеній чутливості твердих тканин зуба.
3. Вивчити вплив зубної пасти Лакалут Альпін на тканини пародонту і слизову оболонку порожнини рота.
4. На підставі інтерактивних методів дослідження оцінити органолептичні властивості зубної пасти Лакалут Альпін.

Матеріали та методи дослідження

У дослідженні брало участь 50 пацієнтів-добровольців віком 18-25 років, яких розділили на 2 групи.

I — Основна (О) група (30 осіб) — чистила зуби зубною пастою Лакалут Альпін і використовувала зубні щітки Лакалут Дуо клін

II — Контрольна (К) група (20 осіб) — чистила зуби фторовмісною зубною пастою аналогічного цінового діапазону і також зубними щітками Лакалут Дуо клін.

Всіх пацієнтів-добровольців ретельно обстежили за єдиною схемою клінічних та індексних досліджень, рекомендованих ВООЗ.

I. Клінічні методи дослідження.

При первинному огляді в стоматологічному кабінеті проводили:

1. Оцінку стоматологічного статусу

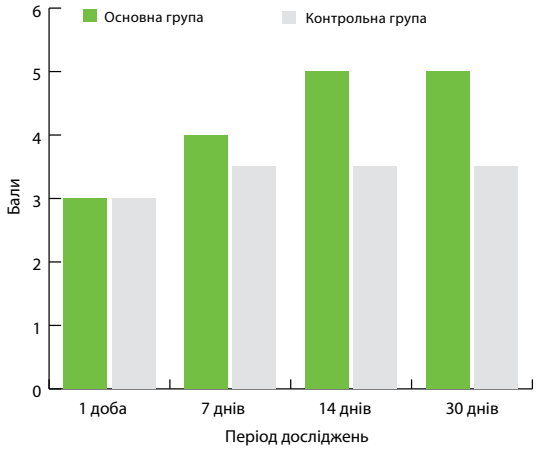

Мал. 1. Динаміка оцінки очищувальних властивостей зубних паст за час спостереження (за 5-бальною системою)

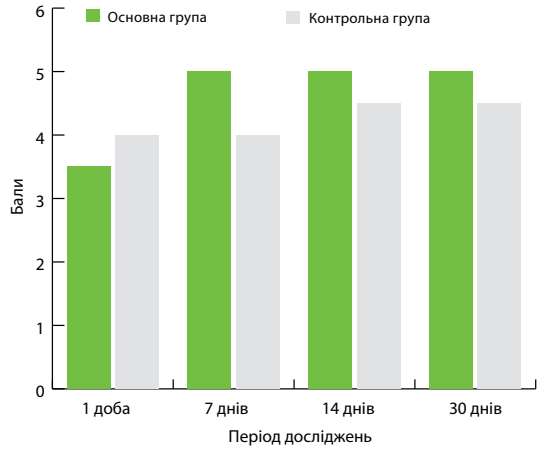

Мал. 2. Динаміка оцінки освіжаючих властивостей зубних паст за час спостереження (за 5-бальною системою)

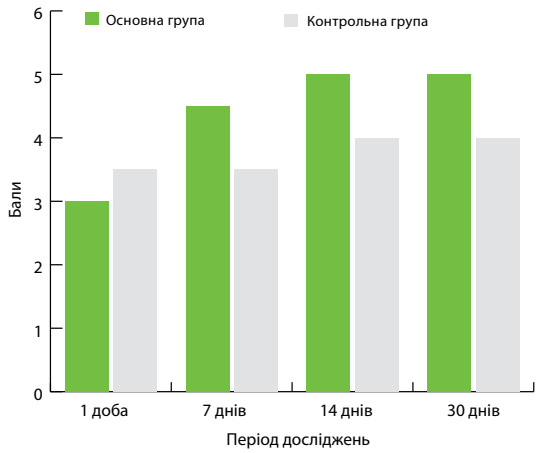

Мал. 3. Динаміка оцінки дезодоруючих властивостей зубних паст за час спостереження (за 5-бальною системою)

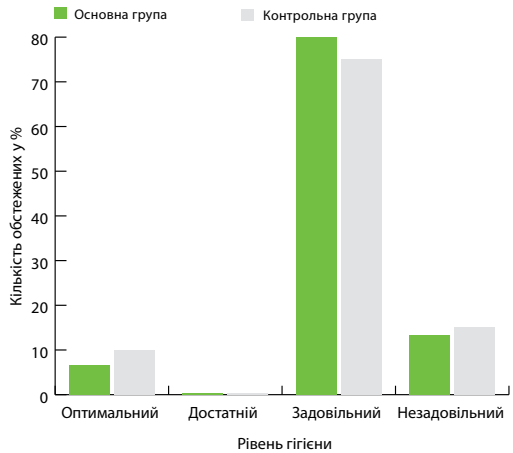

Мал. 4. Розподіл обстежених осіб залежно від рівня гігієни порожнини рота (за індексом API) основної та контрольної групи (1 огляд)

2. Визначення індексу гігієни Грін-Вермільйона для зубного нальоту (OHI-S) і стану гігієни міжзубних проміжків – індексу API (Large, 1986)
3. Оцінку стану твердих тканин зубів: виявляли ділянки підвищеної чутливості (гіперестезії) емалі та дентину
4. Визначення стану тканин пародонту – клінічних та за індексом PMA.

З усіма пацієнтами до початку дослідження проводили навчання індивідуальної гігієни порожнини рота, потім клінічне обстеження, визначення індексів і професійну гігієну порожнини рота і знову визначали гігієнічні індекси та стан тканин пародонту і СОПР. Весь комплекс досліджень здійснювали повторно через 7, 14 і 28-30 днів.

Одночасно проводили інтерактивне дослідження, в якому учасники обох груп заповнювали спеціально розроблені анкети, оцінюючи освіжаючі, очищувальні та інші органолептичні властивості зубної пасти Лакалут Альпін.

I. Результати інтерактивного дослідження

1. Оцінка очищувальних властивостей досліджуваних зубних паст за 5-бальною шкалою

До початку дослідження всі учасники практично однаково оцінили очищувальні властивості зубних паст: Лакалут Альпін і фторовмісної зубної пасти, отримали оцінку «задовільно» – 3 бали. До кінця першого тижня оцінка Лакалут Альпін зросла на 1 бал і через 14 днів стала «відмінно», що на 30% вище, ніж у контрольній групі (мал. 1).

2. Оцінка освіжаючих властивостей досліджуваних зубних паст

Через добу від початку гігієнічних заходів освіжаючі властивості фторовмісних зубних паст отримали вищу оцінку, ніж Лакалут Альпін (3,5 і 3,0 бали відповідно). Проте вже через 7 днів думки пацієнтів змінилися – оцінка Лакалут Альпін зросла на 1,5 бали і надалі зберігалася на рівні «відмінно» (5), тоді як у контрольній групі стабільною була оцінка «добре» (4) (мал. 2).

3. Оцінка дезодоруючих властивостей зубної пасти Лакалут Альпін

До початку дослідження дезодоруючі властивості обох паст оцінювали як «задовільні», причому оцінка фторовмісної зубної пасти була на 0,5 бала вищою. Ситуація змінилася буквально через тиждень застосування (мал. 3). Так, оцінка Лакалут Альпін зросла на 50% і до 14 дня стала «відмінно», а оцінка фторовмісної зубної пасти змінилася на 0,5 бала і надалі зберігалася на цьому рівні (4 бали).

Отже, органолептичні властивості зубної пасти Лакалут Альпін досить високі, але об'єктивна оцінка спостерігається не відразу після початку гігієнічних заходів, переваги пасти оцінюють на 7-14 день. Цей факт необхідно враховувати при призначенні цього гігієнічного засобу пацієнтам і при проведенні рекламної кампанії цього бренду.

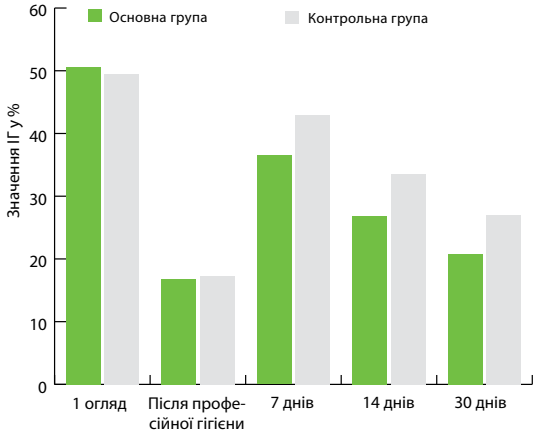

Мал. 5. Зміна рівня гігієни порожнини рота в основній і контрольній групах протягом 30 днів (за індексом API)

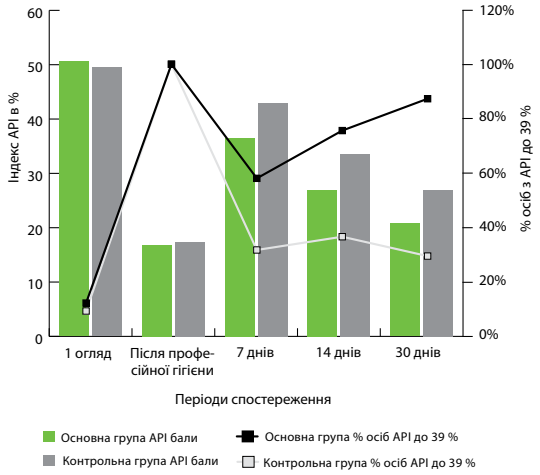

Мал. 6. Динаміка зміни гігієнічного стану порожнини рота та кількості осіб з достатнім рівнем гігієни (API не більше 39%) при застосуванні різних зубних паст

II. Результати об'єктивного дослідження лікувально-профілактичних та гігієнічних властивостей зубної пасти Лакалут Альпін

Для отримання об'єктивних результатів ефективності зубної пасти Лакалут Альпін ми вивчили вихідний рівень гігієни порожнини рота всіх учасників. На мал. 4 представлено розподіл пацієнтів залежно від початкового рівня гігієни порожнини рота. Оцінку гігієни проводили за станом міжзубних проміжків.

Усунення нальоту на апроксимальній поверхні вимагає від пацієнта особливо ретельного проведення гігієнічних заходів. Тому, оцінюючи стан зубного нальоту на апроксимальній поверхні, можна визначати рівень виконання пацієнтом гігієнічних заходів та ступінь його співпраці з лікуючим лікарем.

– API <25% – «оптимальний» рівень гігієни порожнини рота;
– API = 25-39% – «достатній» рівень гігієни порожнини рота;
– API = 40-69% – «задовільний» гігієнічний стан порожнини рота;
– API = 70-100% – «незадовільний» гігієнічний стан порожнини рота.

Значення API менше 39% свідчить про активну участь пацієнта в гігієнічних заходах.

Станом ІГПР розподіл пацієнтів за групами був ідентичним і основну масу ≈ 80% становили особи з «задовільною» гігієною, але, на жаль, до 15% мали «незадовільний» гігієнічний стан порожнини рота.

Ми зробили порівняльну характеристику гігієнічної ефективності досліджуваних зубних паст і виявилося, що тією чи іншою мірою обидві пасти мають очисні властивості, однак значних відмінностей не виявили (від 1% до 7%) (мал. 5).

Враховуючи встановлену нами раніше залежність ефективності гігієни від мотивації і виховання учасників, ми відібрали у кожній з груп осіб з «оптимальним» і «достатнім» рівнем ІГПР і у них вивчили ефективність зубних паст Лакалут Альпін і фторовмісних зубних паст.

Після професійної гігієни в усіх був однаково високий рівень гігієни. Поступово він став знижуватися, однак через 2 тижні в основній групі пацієнтів з «достатнім» рівнем гігієни було в 2 рази більше. До кінця місяця у 87% осіб основної групи був «достатній» рівень гігієни, а в контрольній – тільки 45% (мал. 6).

Крім високих очищувальних властивостей, зубна паста Лакалут Альпін має виражену десенситайзерну дію (мал. 7).

Так, якщо при первинному обстеженні гіперестезія діагностована у 33% осіб основної і 30% осіб контрольної групи, то через 7 днів після професійної гігієни їх було в основній лише 6,7%, а в контрольній – у 5 разів більше. Через 2 тижні в основній групі гіперестезію вже не діагностували, в контрольній групі навіть через місяць таких осіб було 15%.

Результати вивчення пародонтопротекторної дії зубної пасти Лакалут Альпін представлені на мал. 8.

У всіх пацієнтів первинно діагностували катаральний гінгівіт легкого ступеня. Після усунення місцевих подразнюючих факторів і лікувального зрошення запальний процес знизився на 15-20% і потім, у групі, що використовує комплекс ІСГПР із зубною пастою Лакалут Альпін, через тиждень індекс запалення зменшився в 2 рази і до кінця дослідження ці пацієнти не потребували додаткового лікування. У контрольній групі показники також покращилися, проте стан ясен був у 5 разів гіршим, хоча і знаходився у середині значення «легка ступінь гінгівіту».

Висновок

Проведені комплексні дослідження з вивчення лікувально-профілактичної ефективності зубної пасти Лакалут Альпін підтверджують її високу оцінку як фахівцями-стоматологами, так і пацієнтами молодого віку та різного соціального статусу.

Аналіз отриманих результатів дозволяє зробити наступні висновки:

1. Зубна паста Лакалут Альпін має виражені очисні властивості, практично вдвічі вищі, ніж у контрольній групі, де використовувалась паста аналогічного складу та цінового діапазону. У результаті ефективного очищення та одночасного полірування емалі спостерігається виражений світліший відтінок зубів, який пацієнти сприймають як «вибілювання».
2. Висока гігієнічна ефективність досягається через 7 днів її застосування і значною мірою залежить від рівня гігієнічної культури пацієнтів і володіння навичками догляду за порожниною рота.
3. Одночасно з очисними і вибілюючими властивостями, зубна паста Лакалут Альпін має виражену пародонтопротекторну дію – протизапальний ефект починає проявлятися відразу після професійної гігієни і через 2 тижні показник індексу ПМА досягає 4,3, що не потребує лікування. У контрольній групі результат втричі гірший.
4. Спостерігається виражена десенситайзерна дія Лакалут Альпін: через 7 днів після проведення професійної гігієни кількість осіб з гіперес-

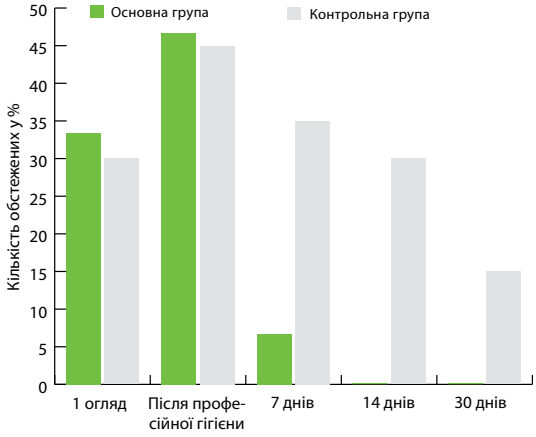

Мал. 7. Поширеність гіперестезії твердих тканин зубів на етапах проведення дослідження в основній (О) та контрольної (К) групах

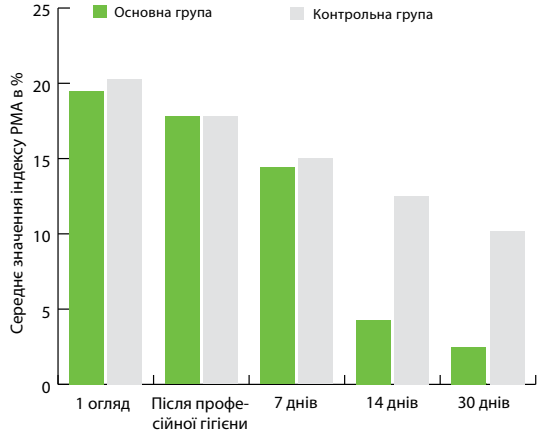

Мал. 8. Динаміка протизапального ефекту зубних паст в основній та контрольній групах на етапах спостереження (за індексом РМА)

тезією зменшилася у 8 разів, і повністю був відсутній цей симптом через 14 днів застосування пасти. У контрольній групі, навіть через місяць, гіперестезію спостерігали у 15% пацієнтів.

Практичні рекомендації

Зубну пасту Лакалут Альпін доцільно рекомендувати молодим особам, що мають фактори ризику розвитку карієсу та гінгівіту (зубний наліт, особливо пігментований, легку кровоточивість ясен і підвищену чутливість зубів, що виникає після проведення професійної гігієни).

Обґрунтовано застосування зубної пасти Лакалут Альпін між курсами або відразу після вибілювання зубів.

Література

1. Стан здоров'я населення України та результати діяльності Галузі охорони здоров'я. Київ. — 2003. — 489 с.
2. Данилевський М.Ф. Поширеність основних стоматологічних захворювань та стан гігієни порожнини рота у населення різних регіонів України / М.Ф. Данилевський, Л.Ф. Сідельнікова, А.Г. Ткаченко // Сучасна стоматологія. — 2003. — № 3. — С. 14-16.
3. Антоненко М.Ю. Шляхи підвищення ефективності профілактики захворювань пародонту в сучасних умовах / М.Ю. Антоненко // Науковий вісник НМУ. — 2006. — № 4. — 175-182 с.
4. Сідельнікова Л.Ф. Ефективність застосування індивідуальних засобів ГПР патогенетично спрямованої дії на етапах профілактики та лікування хвороби на ГП / Л.Ф. Сідельнікова, М.Ю. Антоненко. // Сучасна стоматологія. — 2007. — № 1. — С.55-58.